

HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE DANIELY DANGOVÉ

„MONUMENT A SYNAGOGA“

ING.ARCH. PETROU COUFAL SKALICKOU

Diplomová práce se věnuje území Palmovky, posledním pozůstatkům z období, kdy byla Libeň židovskou čtvrtí – židovskému hřbitovu a bývalé synagoze, jak také napovídá název diplomové práce.

Práce je rozdělena na dvě samostatné části. Monument, věnující se revitalizaci původního židovského hřbitova, je výtvarnou a krajinářskou úlohou. Symbolika obtištěných náhrobků v tmavé uzavírací se stěně vyvolává pocit ztišení, zklidnění a umožní ponoření do atmosféry dnes již neexistujícího hřbitova. Díky reliéfnímu zpracování stěny monumentu a dotažení až k detailu, jako je vysypání pásu kameny podél této stěny, respektuje tradici pokládání kamenů k náhrobkům soudobým způsobem. Sporné je v této části práce obehnutí hřbitova plnou, byť nízkou stěnou. Ačkoli plocha slouží jako externí výstavní galerie soch a sad, autorka neumožňuje vstup na celou obehnanou plochu. Historicky byl hřbitov vnímán jako intimní zóna, ne však striktně monofunkční prostor. V zemích na západě i v severských zemích je dodnes považován za polyfunkční prostor vhodný dokonce i pro romantické procházky, nejen jako pietní místo. Koncept s vysazeným sadem by k tomuto využití alespoň v části pozemku přímo vybízel. Možnost vstoupit a projít se okolo soch by byla dle mého názoru vhodná. I přes tuto výtku ohledně přístupnosti považuji tuto část práce za výtvarně i ideově zvládnutou.

Druhá část práce řeší dostavbu a obnovu původní židovské synagogy na Palmovce. Samotný objekt je ponechán bez zásahu a měl by fungovat pro kulturní akce tak, jako je tomu již nyní díky sdružení Serpens. Autorka nově zapojila venkovní prostor a podzemní galerii se zázemím jako adekvátní předprostor pro kulturní centrum v synagoze a doplnila knihovnu – vstupní bránu do tohoto kulturního centra.

Obě části jsou zahrnuty do urbanistické situace, jejíž řešení ale nebylo součástí diplomové práce. Diplomantka ji nepodrobila podrobnějšímu zkoumání a kritice ani v části, která se bezprostředně týká jí navrženého řešení. Objem knihovny, vnitřního dvora a synagogy je uzavřen mezi dvě hmoty, o kterých se z předložené práce nic podrobnějšího nedozvíme. Celé hmotové řešení objektu pracuje s předpokladem dvou sousedních hranolů po stranách knihovny, uzavírajících synagogu a její předprostor – patio – do osově souměrné kompozice. Realizace objektu mezi navrhovanou knihovnou a stávající poliklinikou by však ve skutečnosti byla jen těžko možná z důvodu řady existujících oken v části štítové stěny a u dalších navazujících budov s výkladci do nově navržené, avšak neřešené hmoty. Konstrukce celé kompozice tak na mne působí pouze jako teoretická úloha, která nenavazuje na své bezprostřední okolí. Fásáda z ulice Zenklovy působí spíše dojmem pevnosti, prosklení je sporadické. Objekt svou monumentalitou a postmoderním vzhledem příliš do kontextu místa nezapadá. V ostrém kontrastu k němu je celoprosklenná fasáda do vnitřního dvora se dvěma hmotnými pilony po stranách.

Prostorové uspořádání knihovny postrádá dle mého několik zásadních prostorových vazeb. V přízemí se nachází kavárna a foyer knihovny s výpůjčním pultem. Na ten ovšem v tomto patře nenavazují žádné regály ani sklady, knihy si z regálů musí čtenář vyzvednout ve druhém podlaží v případě dětí, u dospělých dokonce ve třetím nadzemním podlaží. Přestože je objekt knihovny malý a disponuje

bezbarierovým přístupem mezi patry, nepovažuji za dobré dispoziční řešení odsunutí hlavní náplně objektu do posledního patra. Naopak kanceláře, denní místnost a podobné provozy by mohly být v méně exkluzivní pozici, než v přízemí nově budovaného objektu. Prostory pro archiv a knihařskou dílnu se nachází v suterénu společně s nově doplněným zázemím pro synagogu a výstavními prostory. Případná instalace výstav však může probíhat pouze menším osobním výtahem knihovny, nebo po lomeném a poměrně úzkém schodišti. K drobným provozním nedostatkům bych přidala i místnost pro odpadky z kavárny orientovanou do dvora s vývozem přes uzavřený dvůr.

Schémata fungování prostor při různých příležitostech ukazují částečnou funkční variabilitu a možnost vzájemného propojení jednotlivých provozů. Líbí se mi možnost doplnění zázemí pro pořádané kulturní akce do nově zbudovaného suterénu s výstavními prostory a možnost využití sálu jako foyer synagogy při špatném počasí.

Celkově se jeví krajinářská část práce architektonicky a výtvarně mnohem zdařilejší. Předložený diplomový projekt беру jako určitou podrobnější ověřovací studii pro další diskuzi, jak by se s oběma řešeními místy dalo naložit, což i přes výše uvedené výhrady plní. Stejně tak jako monument ukazuje možnou cestu, jak se hřbitovem naložit, tak naopak urbanistické řešení dostavby synagogy ukazuje, že symetrické obestavění bez dořešených vedlejších objektů, jak je předloženo, není vhodné. Otázkou je, zda autorka neměla zvolit pouze jednu lokalitu a tu rozpracovat opravdu pečlivě a podrobně. Navrhuji hodnocení C - D.

Otázky:

1/ Uvažovala autorka při návrhu monumentu i s možností práce s nivelitou bližší původnímu sklonu hřbitova? Proč ano / ne?

2/ Co bylo inspirací / ideovým základem při návrhu monumentu a co u knihovny?

V Praze, 5.6.2021

Ing.arch. Petra Coufal Skalická